

Hanna Filipkowska

"Somnambule. (O młodopolskiej konwencji onirycznej)", Maria Podraza-Kwiatkowska, "Teksty" nr 2 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/50, 140

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) OKOPIEŃ-SŁAWIŃSKA Aleksandra: Sny i poetyka. "Teksty" 1973 nr 2 s. 7-23.

Szkic z zakresu poetyki, zawierający opis trzech sposobów przekładu zjawisk sennych na zjawiska literackie. Pierwszym z nich jest odwołanie się do snu jako do anegdoty - "śnionej lub prześnionej historii" - wyraźnie przeciwstawiającej się wydarzeniom dziejącym się na jawie. Drugim sposobem jest takie traktowanie snu, które pozwala nie tylko na jego opowiedzenie lub wyjaśnienie, ale wprost na wyprodukowanie jego poetyckiego ekwiwalentu - sen to w tym wypadku model całościowej wizji poetyckiej. Trzecim sposobem jest możliwość istnienia zjawisk sennych jako motywów lub tematów - wskazuje na to użycie samego wyrazu "sen" lub jego semantycznych odpowiedników. Autorka jest zdania, że każde z tych trzech objawień snu realizuje się na różnych poziomach utworu literackiego. Anegdota angażuje fabułę utworu, ekwiwalentyzacja - całą jego konstrukcję, a tematyżacja - jego język.

BP/50/23

E.Sz.

(I) PODRAZA-KWIATKOWSKA Maria: Somnambule. (O młodopolskiej konwencji onirycznej). "Teksty" 1973 nr 2 s. 64-79.

Autorka przedstawia zjawisko wzmożonego zainteresowania snem w literaturze oraz w badaniach naukowych i paranaukowych okresu Młodej Polski. Spośród wysuwanych przez epokę propozycji interpretacyjnych dotyczących aspektu epistemologicznego i ontologicznego widzeń sennych wyróżnia dwie tezy o szczególnie inspirującym znaczeniu dla rozwoju literatury: 1) o symbolicznym charakterze wizji sennych; 2) o podobieństwie między twórczością senną a artystyczną. Przechodząc do omówienia artystycznych konsekwencji tych tez ukazuje różnice w stosowaniu zasady swobody asocjacyjnej i techniki wizji sennych w literaturze. Różnice te prowadzą od opisu zasypiania i pojawiania się sennych obrazów (przykład poezji Staffa) do zastosowania techniki widzeń senno-halucynacyjnych w twórczości Przybyszewskiego i Micińskiego oraz do wielofunkcyjności snu w dramaturgii Wyspiańskiego.

BP/50/24

H.F.